

Innspill om økt selvforsyningsgrad

Vi ønsker å starte med å minne om at økt selvforsyningsgrad også er avhengig av stabil arbeidskraft, både på gården, men også i resten av verdikjeden for mat og drikkevarer.

Gode lønns- og arbeidsvilkår er en forutsetning for stabil arbeidskraft med riktig kompetanse.

Videre viste pandemien oss at vi er sårbare der vi baserer drift på innleid arbeidskraft. Hele faste stillinger må være normalen.

NNN er klar over sesongsvingninger som utfordrer mulighet for hele faste stillinger i deler av landbruksproduksjonen. Vi har er faringer fra sjømatindustrien på dette området. Selv med ekstrem sesongfangst klarer deler av sjømatindustrien å tilby hele faste stillinger, de endret på sin forretningsmodell!

Det kan hende at forretningsmodellen for produksjon av mat og drikke i grønn sektor er foreldet!

For å sikre mat og drikkevareindustrien tilstrekkelig med arbeidskraft, med rett kompetanse må vi basere normal drift på hele faste stillinger. NNN mener det må inngå som en del av forutsetningen i det videre arbeidet med selvforsyningsgrad og matvaresikkerhet.

Så til de konkrete spørsmålene. Vi svarer samlet på spm. 1 og 2.

1. og 2) Kva kan gjerast for å auke sjølvforsyningsgraden i husdyrproduksjon og planteproduksjonen.

Innretning av jordbruksoppgjøret må være slik at den norske bonden kan ha som hovedoppgave å produsere mat.

Det vil si at vi må ha en landbrukspolitikk som holder råvareprisen på et konkurransedyktig nivå, der bonden kan ha fokus på å produsere mat, dvs. hele årsverk uten behov for attåtnæring.

Landbrukssamvirkenes rolle som markedsregulator må videreføres og styrkes. Det er et av vedtakene i vårt Landsmøte. Mao. tillitsvalgte og ansatte fra hele mat- og drikkevareindustrien står bak samvirkemodellen.

Vi må styrke jordvernet slik at vi har nok landbruksareal til å sikre produksjon av mat og drikke.

NNN mener at Norge har en etisk plikt til å produsere så mye som mulig av landets eget konsum av mat, på norske ressurser.

Mer forskning på norsk husdyrproduksjon og mer forskning på og utvikling av robuste plante- og kornsorter som er tilpasset norsk klima og topografi.

Et styrket og velfungerende tollvern for sensitive produkter. Importvernet er et sentralt fundament for en sterk norsk mat- og drikkevareindustri. Konkurransesevnen til norsk matindustri må sikres gjennom et velfungerende og forutsigbart importvern på de områder landbrukspolitikken omfavner.

I de senere år har økningen av tollfrie kvoter inn til Norge oversteget behovet markedet har for mange viktige landbruksprodukter. Ytterligere økninger i tollfrie kvoter er uønsket fordi det reduserer norsk matproduksjon og selvforsyningsgraden.

Det må settes inn effektive tiltak mot grensehandel og importvernet må styrkes, noe som vil kunne bidra til å opprettholde etterspørselen etter for eksempel norsk melk, ost og kjøtt omsatt i Norge.

Lavere tollfrie kvoter og prosenttoll på flere produkter kan være en god løsning.

Vår påstand er at Handelsavtalene med EU er skjevfordelt til fordel for EU.

Alle land er opptatt av sin egen landbruksproduksjon, fiskeri og matforedling. Det sikres gjennom handelsavtaler. Norge bør benytte Energi som et forhandlingskort i fremtidige forhandlinger. Vi mener det er på tide å skape balanse i handelspolitikken med EU.

Spm. 3) Korleis kan norskandelen i fôret aukast?

Innledningsvis må vi erkjenne at fôr problematikk ikke er i NNN sitt kjerneområde.

Tre korte punkter:

- Jordbruksoppgjøret må legge til rette for økt grasproduksjon og mer utmarksbeite for drøvtyggere.
- Mindre bruk av importert kraftfôr og økt bruk av gras og utmarksbeite vil være med på å øke norskandelen i fôret.
- Mer forskning og utvikling på ulike typer fôr. Kan vi for eksempel benytte mer norsk tang og tare i fôret?

Spm. 4) Kva tyding har kosthaldsendringar?

Det er helt åpenbart at nye trender i folks kosthold har en innvirkning på hvor mye av maten og drikken som er norskprodusert og hvor mye som er importert. Det holder å nevne økningen i forbruket av ris og pasta og nedgangen i potetspisingen de siste 25 årene.

Nyere kostholdstrender, som vegan- og vegetarmat, vil i mange sammenhenger bidra til økt import av f.eks. belgprodukter, soya, avokado, frø og nøtter, og dette kan sånn sett erstatte norskprodusert mat. Når stadig flere drikker importert soyamelk i stedet for norsk kumelk, bidrar det til redusert etterspørsel etter norskprodusert drikke. Vi må stille oss og vegetarianerne spørsmålet om 50 gram sauekjøtt, produsert med gras fra norsk utmark, i realiteten er mer klimauvennlig enn 50 gram avokado importert fra Chile eller Peru?

De nye nordiske kostrådene bør i hovedsak fokusere på helseaspektet for folk, og ikke klima- og miljøhensyn. I NNN har vi ikke kjøttskam. Forbud mot leverpostei, servelat og skinke i kommunale barnehager og SFO'er, slik Oslo kommune sysler med, er ikke veien å gå, mener vi. Det vil trolig føre til økt bruk av importerte varer. Noe som verken styrker norsk matproduksjon eller norske mattradisjoner.

Vi har ikke noe entydig og klart svar på hvordan vi skal få snudd disse endringene i folks kosthold i retning av mer norskprodusert, men her er noen punkter:

- Myndighetene må anbefale et kosthold med varer som i hovedsak kan produseres i Norge.
- Holdnings- og informasjonskampanjer a la «Nyt Norge» og «Spis mer fisk» må støttes.
- Avgiftssystemet og -nivået må støtte opp under norsk produksjon og norske produkter, jfr. det vi tidligere har sagt om bla. grensehandel.